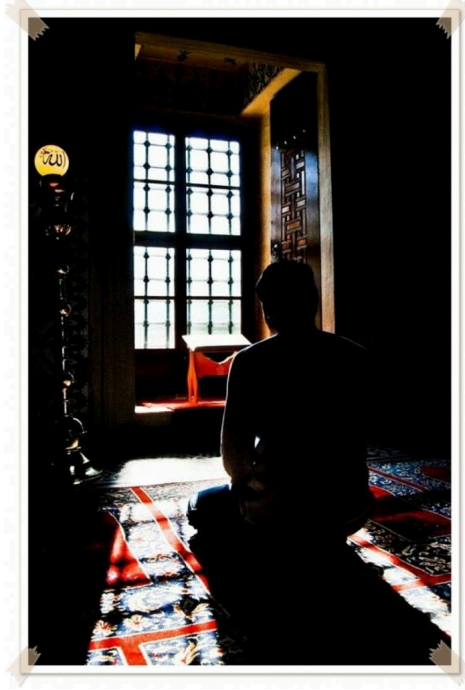

Modern Dünyada Yunusça Bir Hayat

– redfer · 06 Haziran 2023

Kendisini “Yunus gibi” adlı yazısıyla tanıdığım Şair ve yazar Ahmet Efe'yi kısaca anlatmaya çalışalım.

1985 yılında Türkiye Yazarlar Birliği Çocuk Edebiyatı Ödülünü kazandı. On üç sayı süren Kandil çocuk dergisini yönetti (1986).Hakkında Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümünde “Ahmet Efe ve Çocuk Edebiyatımızdaki Yeri” (1997) başlıklı bir lisans tezi ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğinde “Ahmet Efe'nin Şiirlerinde Çocuk” (2004) adlı özel bir çalışma hazırlanmıştı

Kısa ve uzun metrajlı bazı filmlerde senaryo yazarlığı ve yönetmenlik yaptı. Mahalli radyo ve tv kanalları için programlar hazırladı. Konya Büyükşehir Belediyesi ve İl Kültür Müdürlüğünce neşredilen kitaplarda editörlük, sanat danışmanlığı ve grafiker olarak hizmet sundu. 1998'den itibaren bir reklam ajansında yöneticilik yaptı.

Ahmet Efe, gerek söyleyiş, gerek içerik bakımından geleneksel edebiyatımızdan beslenir. Özellikle ilk bölümde divan şiiri ezgileri, bir aruz ahengi duyular. Sonraki bölümlerde, hele son bölümde Tekke şiirinin sesi daha baskın.

Belli ki Ahmet Efe; Fuzûlî, Nâbî, Şeyh Galip, Eşrefoğlu çadırlarında diz çökmüş ve hele Yunus Emre çeşmesinden tas tas sular içmişti. Ve sanki biraz kendinden geçip “Resûlullah'a” şiirinin son beytinde şöyle deyivermiştir:

Özümde bin Yunus'un sevdası gizli durur/ Evet Sensin, sâde Sen bütün varım efendim' . Can Gazeli'nde Allah ve Peygamber sevdalısı bir derviş-şairin seslenişleri, kendini hesaba çekişleri kadar, günümüz insanını uyarışları, çağımızdan hesap soruşları da var.

Kendisini tanımama vesile olan o müstesna eseri okuyucaya takdim ediyorum.

(Bir garip derviştir Yunus... Milletiyle ağlayan, milletiyle gülen. Anadolu toprağında yaşamış . Milletinin ağlayan gözü, sızlayan kalbi, düşünen beyni olmuş. Kelimeler dudaklarında feryad ederek, inleyerek, ah çekerek canlanırmış... Güzelim Türkçenin mimarı olmuş koca şair. Hep iyiye, hep güzele, hep gerçeğe çağırılmış yürekten.

O demler kaynıyormuş Anadolu fokur fokur. Moğol yelinin estiği her yer kavruk, çatlak ve susuzmuş... Koca Selçuklu İmparatorluğu çöküyormuş çatır çatır. Beylikler çıkmış dört bir yandan. Buhran katmer katmer, dert kulaç kulaçmış. Kıtlığın çöreklediği bir küçük köyden Yunus derler bir genç kişi çıkmış yola...

Tapduk Emre Dergâhına düşürmüş O'nu kader. Eğri odun girdirmez olmuş dergâha Yunus. Özü sözü gibi doğru olsun istemiş. Çile kazanlarında pişmiş bir nice zaman. Sonra. "Var git Yunus, piştin elhamdülillah." demişler... Ak alından güneşler doğar olmuş Yunus'un. Yüreğinde sevgilerin en coşkulu boy vermiş fidan fidan. "Hak'ka aşık olan ölmez ki" demiş, yürümüş ölümsüzlüğe...

İlahileri insanlığın ufkunu aşar olmuş. Derviş bağı taş gerek Gözü dolu yaş gerek Koyundan yavaş gerek Sen derviş olamazsın... demiş ya yine de yürümüş o yoldan. Gariplerin, yoksulların, çaresizlerin dostu imiş. İnanan gönlünü Allah'a adanmış bir yığitten başka ne beklenir ki...

Aşık oldur Hak'ki sev, Hak derdine kıla deva ,Bizim için hayır dua kılanlara selam olsun. diyor... Sonra, belki dünya edebiyatında garipliğin bu denli, güzel anlatılamayacağı ölümsüz mısraları okuyor, suya, toprağa, göğe... Bir garip ölmüş diyeler Üç günden sonra duyarlar Soğuk su ile yuvalar Şöyle garip bencileyin...

Yunus bu... Aşkın yeşerdiği gönüllere deyişler düşmüş, şiiirler yazmış işte. O'nun için önemli olan gönülmüş. Kalp Allah'ın evi olduğuna göre onu nasıl kırabilirmişiz?.. Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil, Yetmiş iki millet dahi elin yüzün yumaz değil. diyor.

Efsaneler misli ömründe hep bunun için yaşamış Yunus. Hak dostu derviş, koca Yunus, Anadolu insanının yüreğine taht kurmuş şair... "Çöl kuraklığındaki gönüllere kanı, gözyaşı, tebessümü ve sevgisiyle, hayat kaynağı vahalar donatan insan... Sular gibi sebil eden canını, yele veren benliğini, sele veren vücudunu, oda yakan cismini, yağmaya veren tüm varlığını...

Güle güle ağlayan, ağlaya ağlaya gülen insan... Sanatçının has olanı. Bir ulu dergâhın eşliğini süpürmek nasip olursa eğer, padişahlığını bile istemeyen dünya evinin... Halkın düşmanlarına karşı

devleşen, halk adına...

Yaşatmak için eriyen, yaratanın bitmez kudretinden ve güzelliğinden güç alarak sanatıyla Allah'a yaklaşan insan, Yunusum..." Dağlar ile taşlar ile çağırayım mevlâm seni diye diye hala senin hayalin dolaşiyor Sakarya kıyılarında... Mezarını paylaşamadık işte. Çünkü hepimiz senin yakınımızda olmanı istiyor, sana doyamıyoruz. Kurumuş dudaklarımıza su, yanık bağırlarımıza serinliksin.

Sen, 700, şu kadar asır önce şimdi bile sorduğumuz sorulara cevaplar vermiş, noksansız yapmışsın öğretmenliğini. Sana kucak açmak, seni anlayarak yaşamak gerek. Hak'kın evi gönüllerdir Gönüller yapmaya geldim. diyorsun... Gönüller yapabileseydik yeterdi...

Müselmanem diyen kişi şartı nedir bilse gerek Rab'binin buyruğın tutup beş vaktini kılsa gerek. diye, iki tek mısra ile özetledin İslâm'ı. Özetini anlayabilseydik, buhran yakamıza elini geçirmiyecekti şairim... Istrap semtimize uğramıyacaktı. Sana Canım kurban olsun senin yoluna Adı güzel, kendi güzel Muhammed. dedirten aşkı duysaydık içimizde, şu sefası bile çektiğimiz hiç bir acıya denk olmayan fani hayatımız daha bir güzelleşecek, daha bir mana kazanacaktı.

Manaya hasretiz Yunus'um biz. Manaya hasretiz... Yaramızı Kur'an merhemiyle sarmadıkça, Allah aşkının gül şerbetinden içmedikçe, sana benzemedikçe huzur bulamayacağız. Gel yine ilahilerinle ufuklarımızı ısıtmaya, gel yine milletin için sızlayan yüreğinle, gel yine ey şair bir milletin şair evladı...

Yaralarımız var sarılmayı bekleyen... Dertlerimiz var yumak yumak. Hicranımız var ki sen dayanamazsın görmeye... Çağlar ötesinden sunduğun müjdelerle gel... Gönüller dolusu sevgilerle gel...

Anadolu'mun çilesiyle kavrulmuş dudakların dualara kıpırdasın... Dua et bize Yunus'um : Bize yaban duygular yıkılsın temelinden Kurtulalım Ya Rabbi sol iblis'in elinden.. diye diye...)

Ahmet Efe, kendisiyle yapılan bir söyleşide ,küçük yaşlarda kitaba ve sanata yönelmesinde, yetiştiği aile ortamının etkili olduğunu belirterek, "Babam müftü olduğu için bizim evimizde daha çok Arapça eserlerden müteşekkil büyük bir kütüphane vardı. Biz babamın kitapları arasında, onun sohbetleriyle büyüdük. Onun edebiyata, şiire düşkünlüğü vardı. Sanat faaliyetlerini de az çok takip ederdi, bilirdi. Bize de şiir yazmayı, kitap okumayı sevdirdi. Onların bize verdiği şekil, biçim ve özle bugünlere geldiğimizi söyleyebilirim." dedi.

Ahmet Efe, imam hatip okullarının çok kıymetli olduğunu vurgulayarak yetişmesinde itici güç olduğunu dile getirdi. Gençliğinden itibaren özgür yaşamaya ve serbest düşünmeye kendisini mecbur hissettiğini kaydeden Efe, farklı disiplinlerde eser üretmenin yapısına daha uygun olduğunu aktardı.

Geçmişe baktığım zaman imam hatip okulunda okuduğum için Rabbime hamd ediyorum. Sonra

Erzurum'da Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde çok değerli hocalarımız oldu. Mesela Muhammed Hamidullah merhum, üniversitemize konferans için gelmişti. Daha başka hocalarımız da vardı. İmam-hatip okulunda da çok faal bir öğrencilik hayatımız geçti. Okulun son sınıfında bir yarışmada derece almıştım. Hikayelerim kitap olarak basılmıştı. Henüz 18 yaşındaydım ve iki kitabım neşredilmişti Diyanet İşleri Başkanlığı yayınları arasında."

Ahmet Efe, şiirin kendisi için özel bir yeri olduğunun altını çizerek, "Edebi çalışmalar arasında şiir yazdım, romanlar, hikaye kitapları yayınladım. Resim dersin zaten o ayrı bir dünya yani günlerce, saatlerce, bıkmadan, usanmadan minyatürler çizdiğimi biliyorum. Ama tabii şiire biraz daha düşkünlüğüm var.

Hem klasik divan edebiyatımıza hem halk ozanlarımızın şiirlerine aşına olmaya çalıştım. Onlarla çok geceler geçirdim. Dolayısıyla şiirde bir şeyler yapmaya çalıştım ama belki biraz istikbale ait şeyler. Gelecek kuşaklar ne söyleyecek bilmiyorum kitaplarımız ve çalışmalarımız hakkında." diye konuştu.

Yazar Efe, Konya'da bulunduğu yıllarda sinemayla uğraştığına da işaret ederek, "O dönem, çocuklara yönelik 6 uzun metraj sinema filmi çektik. Bunlardan bir tanesini Yücel Çakmaklı yönetmişti, ben yönetmen yardımcısı idim. Daha sonra bana 'Sen bundan sonra yönetebilirsin.' dedi ve yönetmenlik tecrübem de oldu. 2 sinema filmi çektim, çocuklara yönelik. Dolayısıyla hem Yeşilçam dünyasını hem sinemayla ilgili çalışmaları da yakından takip etme imkanım oldu. Ama iş ekonomik sebeplerden devam edemedi. Biz hem kısa metraj 10'a yakın çocuk filmi, hem 6 uzun metraj sinema filmi çektik. Onlar da aslında televizyonlarda filan oynadı." ifadelerini kullandı.

Yücel Çakmaklı'nın yönettiği, Çetin Tekindor'un başrolünde olduğu Son Türbedar filmine Nurettin Özel'le birlikte senaryo katkısı veren Ahmet Efe, Türk milletinin kendi hikayelerini anlatacağı filmler çekilmesinin önemine değinerek, hem fıkri hem de ekonomik kapasitesi olan gençlerin sinemaya yönelmesinin değerli olduğunu söyledi.

Diyanet Çocuk dergisinin çıkışında yer alan ve daha sonra Kandil Çocuk dergisini okurla buluşturan Efe, Türkiye'de çocuk edebiyatı alanında yayıncılık sektörünün çok ilerlediğini aktararak, "Kitaplarımızın yabancı dillere çevrilmesi konusunda da gayret gösteriliyor. Arapçaya çevriliyor, Kırgızca oluyor, bazıları İngilizceye çevriliyor. Bir de çocuk kitapları için çizim yapan ressamların da çok kaliteli, çok ileriye doğru gittiğini görüyor ve seviniyorum doğrusu." dedi.

Usta yazar, geleneksel sanatlar alanında da Türk sanatçıların ileri seviyelere geldiğini aktararak, "Ancak popüler kültür ve diğer alanlarda dünya çapında üretim yapan sanatçılarımız olduğunu göremedim. Özellikle dijital mecraları biraz lüzumsuz ve vakit kaybı olarak görüyorum. Google'dan filan bir şeyler sorup öğrenmek yerine insanımıza derli toplu bir kitaptan okuyup öğrenmesini tavsiye ederim. Çünkü o mecrada bilgilerin büyük bir kısmı belki mübalaha olmasın ama yüzde 50'ye yakını yanlış

bilgilerdir. Hele hele dini mevzularda, insanlar sanki kendileri otoriteymiş gibi istedikleri fetvayı rahatlıkla veriyor. Yani bunlardan kaçınmak lazım diye düşünüyorum." şeklinde konuştu.

Ahmet Efe, dünyanın geçip giden bir yer olduğunu dile getirerek, "Biz neticede belli bir istikamete doğru gidiyoruz. Yani kıyamete doğru gidiyoruz. Ben de hem bizi okuyan kardeşlerimize hem de kendi nefsimde derim ki, 'Sen ne yapabiliyorsan, onunla meşgul ol' başka şeyler seni çok ilgilendirmez." değerlendirmesinde bulundu.

Genç kuşaklara çok okumaları yönünde tavsiyede bulunan Efe, Belki günlerce, aylarca televizyon seyreden bir adamın kültür seviyesiyle bir ya da iki kitap okumuş bir gencin kültür seviyesi arasında ciddi fark vardır diye düşünüyor. Çünkü birisinde hem ruh, hem göz, hem beden her şeyiyle ona sahip çıkıyorsunuz, öbüründe sadece seyredip geçiyorsunuz, unutuyorsunuz. Yani unutmamak için de, kültürün kalıcı olması için de bu eserlere, basılı evraka eğilmesi gerektiğini düşünüyor.

Bizim en çok muhtaç olduğumuz kültürlü insandır. Hem soru sorarken kültürlü hem de cevap verirken bilgili olmak icap eder der Ahmet Efe.